

Investițiile straine și impactul propunerilor de impozitare a profitului: 7 capcane ale noilor măsuri fiscale

Pachetul 2 de măsuri fiscale dedicate reducerii deficitului bugetar al României care propune, printre altele, rescrierea regulilor de impozitare a profitului aduce o veste bună, însă elimină impozitul minim pe cifra de afaceri (IMCA) care a complicat viața (și costurile) companiilor mari din România în ultimii trei ani. Dar, în același timp, o altă modificare din Pachet pare să exemplifice perfect proverbul „au dat din lac în puț”.

Aceasta propunere vizează limitarea deductibilității pentru anumite servicii intra-grup, ceea ce va determina, evident, creșterea bazei de impozitare și, prin urmare, creșterea veniturilor la buget. Pe lângă primul obiectiv declarat, de creștere a încasărilor, intru diminuarea unuia dintre cele mai mari deficite bugetare din UE, se invoca și un alt doilea, acela de a opri „externalizarea” profiturilor de către companiile multinaționale. Însă adoptarea măsurii în forma actuală ar avea efecte colaterale majore negative, unele clar neintenționate: discriminarea unor jucători din piață, distorsionarea concurenței și chiar descurajarea investițiilor straine - ar fi doar câteva dintre acestea.

În ultimele zile s-a scris mult și detaliat despre mecanismul propus de Ministerul Finanțelor, aşa ca nu o să insist pe aspecte tehnice. Important de reținut este că în practica, deseori, aceste cheltuieli vor fi integral nedeductibile, în ciuda unor permisibilități aparente. Sa nu uitam că structura economiei României, ca și a altor țări dezvoltate și a celor aflate în categoria „emerging markets” este bazată puternic pe sectorul de servicii. Astfel că un asalt asupra unui segment important al acestui sector nu are cum să nu produca consecințe serioase.

Spre deosebire de companiile românești, care nu apelează încă masiv la servicii intra-grup, multinaționalele se bazează pe know-how, infrastructura și finanțare de la companiile-mama și afiliate. Efectele sinergetice și eficiența crescută a acestor practici globale sunt bine cunoscute și aplicate de către toți marii jucători, indiferent de naționalitate. Așa că limitarea deductibilității acestor costuri înseamnă, practic, o cota de impozitare mai ridicată pentru firme cu capital străin decât pentru competitorii lor locali. Am putea spune chiar că ne vom trezi în fața unei

discriminari fiscale. Daca firmele românești ramân cu o rata de impozitare mai favorabila, iar strainii cu una semnificativ mai mare, distorsiunea concurențială va fi evidentă. Și cum în orice piață marjele și competitivitatea conteaza, asemenea diferențe pot schimba inclusiv cotele de piață.

În spatele facturilor de consultanță sau dobânzi platite în afara țării stau costuri reale ale grupurilor internaționale – personal, infrastructura IT, finanțare mai ieftina datorită ratingurilor internaționale mai bune etc. Toate acestea sunt împărțite între subsidiare prin formule acceptate la nivel global, inclusiv prin regulile de prețuri de transfer la care România a aderat (N.B. regulile OCDE, chiar dacă încă nu e membră). Prin schimbarea brusca a regulilor, România risca să lovească exact în avantajele de scalabilitate și eficiență care fac atractive investițiile straine în economia țării noastre.

Am identificat nu mai puțin de **7 puncte de impact economic și juridic** pe care le-ar putea genera noua regula de stabilire a profitului impozabil pentru multinaționale. Pe lângă (1) **distorsiunile concurențiale** mai sus pomenite, sunt: (2) **costuri de funcționare mai mari** pentru companiile internaționale, ceea ce ar reduce atractivitatea României ca destinație investițională și ar scumpi costul investițiilor realizate cu aceste finanțări. Apoi, (3) **posibile litigii juridice**, având în vedere că măsuri similare pot intra în conflict cu alte legi și pot avea inclusiv valențe neconstituționale. Apare, de asemenea, (4) **dubla impunere**, adică aceleași venituri să fie taxate de două ori – o data în România, o data în țara ce încasează venitul. De asemenea, este posibil să apara (5) **conflicte cu dreptul european**, întrucât restricționarea deductibilității poate fi interpretată ca o barieră în calea liberei circulații a capitalului. (6) **Tratatele privind protecția reciproca a investițiilor**, la care România este parte (e.g. cu SUA), reprezintă un alt aspect de care, poate, nu s-a ținut cont în formularea propunerii ca atare. Aceste tratate conțin prevederi clare privind principiul nediscriminării între investitorii străini și cei locali. Nu în ultimul rând, avem aspectul (7) **acordurilor de preț în avans** emise de ANAF în ultimii ani, a caror relevanță și valabilitate este pusa sub semnul întrebării. Aici devine esențial de analizat rolul pe care legislația privind prețurile de transfer îl va mai avea în practică, mai ales în ceea ce privește corectitudinea tranzacțiilor intra-grup și conformitatea cu standardele internaționale. În condițiile nedeductibilității serviciilor, e clar că dosarele de prețuri de transfer pentru acestea nu vor mai fi utile.

Autoritațile indică faptul că s-au inspirat din legislațiile americană și poloneză. Realitatea este însă complet altă. În SUA, plafonul de 3% se aplică raportat la toate cheltuielile companiei, nu izolat doar la anumite categorii, iar pragul de aplicabilitate vizează doar companiile foarte mari, cu o cifră de afaceri anuală de peste 500 milioane dolari SUA, plus că există multiple excepții și mecanisme de verificare punctuală a tranzacțiilor. Polonia, la rândul său, a introdus filtre suplimentare și excepții, după analiza a realităților economice. România pare că a preluat doar „titlul” și a transformat o măsură tehnică într-un instrument rigid și potențial pagubos pe termen lung.

Ce ar fi de facut? În primul rând, **adaptarea legislației la bunele practici internaționale**, inclusiv introducerea unor praguri de aplicabilitate și excepții bine definite. În al doilea rând, **consultarea reală a mediului de afaceri**, pentru a calibra măsurile pe specificul tranzacțiilor intra-grup. În al treilea rând, **menținerea unui cadru predictibil**, care să nu contrazică regulile europene și tratatele bilaterale de protecție a investițiilor.

Reforma fiscală nu poate fi redusa la o simplă ecuație de colectare mai mare a taxelor. Este nevoie de echilibru între interesele statului și sustenabilitatea mediului de afaceri. Dacă noile reguli vor fi aplicate fără discernământ, România risca să-și sacrifice competitivitatea și să transmită un semnal periculos investitorilor străini. Ar fi mai înțelept să construim un sistem fiscal echitabil, coerent și aliniat la standardele internaționale.

